

การพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาวัวด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว

The Development of Waggle Courtier Doll Molding

ณัฐวิทย์ คงศรีชาย¹ และอมรรัตน์ อนันต์วราพงษ์^{2, *}
Nuttawit Khongsrichay¹ and Amornrat Anunvrapong^{2, *}

รับบทความ 27 พฤษภาคม 2562 แก้ไข 19 กันยายน 2562

ตอบรับ 21 กันยายน 2562

Received 27 May 2019 Revised 19 September 2019

Accepted 21 September 2019

บทคัดย่อ

งานวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาวัวด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่นิยมของผู้บริโภค และเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาวัวด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทำโดยการสร้างภาพร่าง 3 มิติ และผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาวัวด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว 4 รูปแบบ และทำการประเมินเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตและการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยใช้คำถามปลายเปิด ผู้เชี่ยวชาญได้เลือกภาพร่าง 3 มิติ รูปแบบที่ 1 เนื่องจากมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้สร้างเป็นผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาวัวด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวต้นแบบมากที่สุด ทำการสร้างผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาวัวด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวต้นแบบนำมาประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลทั่วไปที่สนใจผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาวัวด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านการออกแบบ ผู้บริโภคมีความพึงพอใจความแข็งแรงทนทานของผลิตภัณฑ์มากที่สุด ($\bar{X} = 4.96$) 2) ด้านความสวยงาม ผู้บริโภคมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ที่มีความสวยงามประณีตมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$) 3) ด้านประโยชน์ใช้สอย ผู้บริโภคมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ที่มีความปลอดภัยในการใช้งานมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) และ 4) ความพึงพอใจโดยรวมพบว่าผู้บริโภคมีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$)

คำสำคัญ: พัฒนาผลิตภัณฑ์ ตุ๊กตาวัว การเคลื่อนไหว

^{1, 2} สาขาวิชาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, กรุงเทพฯ 10120

^{1, 2} Program of Thai Wisdom Product Development, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Krunghthep, Bangkok 10120 Thailand

*Corresponding author, e-mail: amornrat.a@mail.rmutk.ac.th

ABSTRACT

This study aimed to investigate the customers demand on waggie courtier doll molding, to develop waggie courtier doll molding that answers the customers demand, and to evaluate customers' satisfaction toward the waggie courtier doll molding. The four three-dimensional (3D) pattern of waggie courtier doll molding were designed. The pattern will be evaluated and used in further step. The participants were five expertises who are expert in manufacturing and product design. Research instrument is an open-ended questionnaire. Pattern number 1 was selected by the expertises because it was the most suitable pattern for the waggie courtier doll molding. The model of waggie courtier doll molding was made. The product will be used as the sample in customers' satisfaction of evaluation step. The participants were 50 customers who are interesting in waggie courtier doll molding. The research instrument was customers' satisfaction questionnaire. The highest customers' satisfaction score in each aspect was: 1) product design aspect; the customers satisfied the concordant of material and product ($\bar{X} = 4.96$); 2) the beauty of product, the consumers are satisfied with the delicate and neat of product ($\bar{X} = 4.94$); 3) the usefulness aspect, the customers satisfied the safe use of product ($\bar{X} = 4.70$), and 4) the satisfaction toward whole product, the waggie courtier doll molding gained the customer satisfaction in highest level ($\bar{X} = 4.76$).

Keywords: Product development, Courtier doll molding, Waggle

บทนำ

การทำตุ๊กตาของประเทศไทยจากหลักฐานที่พบเป็น ตุ๊กตาดินเผา ได้มีการประดิษฐ์ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ทำสืบทอดต่อกันมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ และแบบของ ตุ๊กตาจะมีความแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับความเชื่อ และการนำไปใช้งานในแต่ละยุคสมัย (วรรณณา ธีธรรมมา, 2545; เกศริน วิโรจน์ชูฉัตร, 2553; กนกวรรณ งามศรี, 2554)

ตุ๊กตาดินเผาสมัยรัตนโกสินทร์ พบว่า ชาวไทย ส่วนใหญ่นักถือผีบ้านผีบรรพบุรุษ และพระภูมิเจ้าที่ ในศาล มีเครื่องถ้วยต่าง ๆ ตลอดจนตุ๊กตาช้าง ม้า วัว ควาย และ ตุ๊กตารูปคนชายหญิงซึ่งทำด้วยดินเผา นอกจากนี้ตุ๊กตาจีน เป็นที่นิยมกันมากเพราะมีการค้าขายกับต่างประเทศ อย่างกว้างขวาง ในสมัยรัชกาลที่ 4 คือ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เกิดตุ๊กตาชาววังขึ้นมา โดยมี ลักษณะเลียนแบบชาววัง คือ โบหน้า ทรงผม การแต่งกาย ตลอดจนกริยาท่าทาง มีการจำหน่ายในราชวัง ต่อมาเริ่ม มีการแพร่หลายรูปแบบเพิ่มมากขึ้นจากที่เดิมเคยเลียนแบบ ชาววัง ก็จะเป็นการปั้นลักษณะชาวบ้านทั่วไป แต่ยังมี

แนวการปั้นตุ๊กตาแบบเดิม (ทิพย์วาณี สนิทวงศ์, 2538; กิตติชัย ระมิงค์วงศ์, 2543; ขวัญใจ สุขก้อน, น้ำฝน ลูกคำ และบัญญัติ สันฐาน, 2555) ตุ๊กตาชาววังมี 3 ขนาด คือ เล็ก (จิ๋ว) กลาง และใหญ่ ที่นิยมเป็นตุ๊กตาชาววังขนาดเล็ก สูงประมาณ 2-3 เซนติเมตร (ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด อ่างทอง, 2533; วลัยลักษณ์ ทรงศิริ, 2536)

มีการศึกษาองค์ความรู้ตุ๊กตาชาววังอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ สุนทรียา อนุสนธิ์พรเพิ่ม (2536) ศึกษาวิถีชีวิต แบบชาวบ้านและวัฒนธรรมไทยโดยใช้ตุ๊กตาชาววังบ้าน บางเสด็จเป็นตัวสะท้อน รัตนาภรณ์ พีชผล (2541) พัฒนา วิถีทัศน์งานปั้นตุ๊กตาชาววังสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ในโครงการศูนย์ศิลปาชีพบางไทร วัฒนธรรม จุฬาริภาต (2542) ศึกษาการทำของเล่นเด็ก (ตุ๊กตาชาววัง) ที่พัฒนา มาจากไม้ระกำบุษกร ช่างเจริญ (2553) ศึกษาการบริหาร งานของศูนย์ตุ๊กตาชาววัง เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ วิถีชีวิตไทย กนกวรรณ งามศรี (2554) ศึกษาองค์ความรู้ การปั้นตุ๊กตาชาววัง กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญา ท้องถิ่น และพัฒนาหลักสูตรการเรียนในพื้นที่ตำบล

บางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง และกรีฑากร
แสงสกุล (2555) ศึกษางานหัตถกรรมดินไทย OTOP เพื่อ
วิเคราะห์กระบวนการและขั้นตอนการผลิต รูปแบบของ
ผลิตภัณฑ์ และการถ่ายทอดความรู้ด้านการตลาด

ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของผลิตภัณฑ์งานปั้น
ตุ๊กตาจิ๋วชาววัง จึงได้มีความคิดที่จะนำภูมิปัญญาท้องถิ่น
มาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้น
ตุ๊กตาจิ๋วชาววังให้มีความแปลกใหม่ไปจากรูปแบบเดิม
ที่มีอยู่ โดยใช้เทคนิคการเคลื่อนไหวมาช่วยพัฒนา
ผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววัง
ให้มีความทันสมัยในด้านรูปแบบ แต่วัสดุ และการผลิต
ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาไทยเหมือนเดิม
โดยการออกแบบเป็นเกษตรทฤษฎีใหม่ตามหลักเศรษฐกิจ
พอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการรูปแบบของผลิตภัณฑ์
งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว
2. เพื่อออกแบบและพัฒนากรรมวิธีในการสร้าง
ผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของบริโภคที่มีต่อ
ผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วย
เทคนิคการเคลื่อนไหว ผู้วิจัยได้ลำดับการศึกษาเพื่อให้
สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาความต้องการรูปแบบของผลิตภัณฑ์
งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวกลุ่ม
ตัวอย่าง คือ บุคคลทั่วไปที่สนใจงานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววัง
จำนวน 50 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive
sampling) (Palys, 2008; Teddie & Yu, 2007) เครื่องมือ
ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามประเมินความ
พึงพอใจ (Satisfaction scale) โดยใช้แบบสอบถามกำหนด
ค่านำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของ

ลิเคิร์ต (Likert's method) (James & Perla, 2007; Boone
& Boone, 2012)

2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววัง
ด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวทำการสร้างภาพร่าง 3 มิติ
ผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว
4 รูปแบบ จากนั้นทำการประเมินเพื่อหาภาพร่าง 3 มิติ
ที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิต
และการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth
interview) โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open-ended
questions) (Kvale, 1996)

3. นำภาพร่าง 3 มิติที่ผ่านการประเมินจาก
ผู้เชี่ยวชาญ มาทำการสร้างเป็นผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋ว
ชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวต้นแบบ แล้วนำมา
ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่บุคคลทั่วไปที่สนใจผลิตภัณฑ์งานปั้น
ตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว โดยการสุ่มเลือก
แบบเจาะจง จำนวน 50 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามประเมิน
ความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถามกำหนดค่านำหนักของ
การประเมินเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต

ผลการวิจัย

ความต้องการรูปแบบของผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตา
จิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว รวบรวมข้อมูลผู้บริโภค
ที่มีความสนใจในผลิตภัณฑ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลทั่วไป
ที่สนใจงานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววัง จำนวน 50 คน ใช้วิธีการสุ่ม
แบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม
ประเมินความพึงพอใจผลการศึกษาพบว่าข้อมูลเบื้องต้น
ของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 46 และเพศหญิง
ร้อยละ 54 อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 21-30 ปี (ร้อยละ 45)
ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ
70) ส่วนมากประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 40)

กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการผลิตภัณฑ์งานปั้น
ตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวดังนี้ ด้านวัสดุ
ในการปั้นจิ๋ว ผู้บริโภคต้องการดินเหนียวมากที่สุด

($\bar{X} = 4.46$) รองลงมา ได้แก่ ดินปั้น ดินไทย และดินน้ำมัน ตามลำดับด้านวัสดุเสริม ผู้บริโภคต้องการทรายและหินมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) รองลงมา ได้แก่ หินภูเขาหิน ผงหินภูเขาหิน เศษไม้ และพลาสติก ตามลำดับด้านการออกแบบ ผู้บริโภคต้องการวิถีชีวิตของคนไทยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา ได้แก่ วิถีชีวิตชาวนา เทศกาลงานวัด ประเพณีบวชนาค และประเพณีแห่เทียน ตามลำดับ ด้านการประยุกต์ ผู้บริโภคต้องการใช้วัสดุแบบเดิมผสมกับวัสดุใหม่มากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$) รองลงมา ได้แก่ ใช้วัสดุแบบเดิม ด้านชนิดของกลไก ผู้บริโภคต้องการการกลไกไฟฟ้ามากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) รองลงมา ได้แก่ กลไกมือ และด้านประโยชน์ใช้สอยเสริม ผู้บริโภคต้องการเปิดไฟเพิ่มแสงสว่างมากที่สุด ($\bar{X} = 4.96$) รองลงมา ได้แก่ มีเสียงเพลง และมีช่องเก็บของ ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

การพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว ทำการสร้างภาพร่าง 3 มิติ จำนวน 4 รูปแบบ ประเมินหาแบบที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตและการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยใช้คำถามปลายเปิดผู้เชี่ยวชาญได้เลือกภาพร่าง 3 มิติ รูปแบบที่ 1 (ภาพที่ 1) เนื่องจากมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้สร้างเป็นผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวต้นแบบมากที่สุด (ภาพที่ 2 และ 3)

ผู้เชี่ยวชาญยังมีความคิดเห็น ดังนี้ รูปแบบที่ 1 มีองค์ประกอบที่เหมาะสมในการสร้างผลิตภัณฑ์ เรื่องราววิถีชีวิตคนสร้างบ้านและทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9)

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความต้องการของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว (n = 50)

รายการ	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ
1. ด้านวัสดุในการปั้นจิ๋ว	
- ดินเหนียว	4.46
- ดินปั้น	3.80
- ดินไทย	3.66
- ดินน้ำมัน	2.12
2. ด้านวัสดุเสริม	
- ทรายและหิน	4.66
- หินภูเขาหิน	4.60
- ผงหินภูเขาหิน	3.46
- เศษไม้	2.88
- พลาสติก	1.72
3. ด้านการออกแบบ	
- วิถีชีวิตของคนไทย	4.50
- วิถีชีวิตชาวนา	4.26
- เทศกาลงานวัด	3.88
- ประเพณีบวชน	3.50
- ประเพณีแห่เทียน	3.46

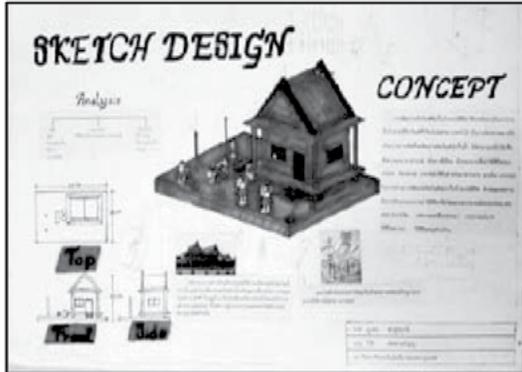
รายการ	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ
4. ด้านการประยุกต์	
- ใช้วัสดุแบบเดิมผสมกับวัสดุใหม่	4.86
- ใช้วัสดุแบบเดิม	3.88
5. ด้านชนิดของกลไก	
- กลไกไฟฟ้า	4.82
- กลไกมือ	2.62
6. ด้านประโยชน์ใช้สอยเสริม	
- เปิดไฟเพิ่มความสว่าง	4.96
- มีเสียงเพลง	4.52
- มีช่องเก็บของ	4.42

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ

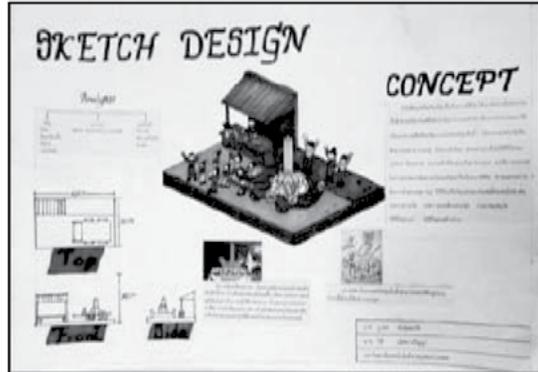
4.50-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	มาก
2.50-3.49	หมายถึง	ปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	น้อย
1.00-1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

เป็นเรื่องราวที่เหมาะสมกับการแสดงออกในการเคลื่อนไหว ตึกตาชาววัง บ้านทรงไทยจำลองควรเป็นบ้านภาคกลาง เพราะเป็นที่สนใจและนิยมของผู้บริโภค ขนาดตึกตาจิว ชาววังควรมีขนาดไม่เกิน 3 เซนติเมตร เนื่องจากพื้นที่การจัดวางของงานมีจำกัด และจะไม่ผสมส่วนกับบ้านทรงไทยจำลอง บ้านทรงไทยควรใช้สีน้ำตาลทั้งหมด เพื่อให้ตัวตึกตาจิวเด่นชัดนอกจากนี้ตึกตาชาววังที่ติดตั้งมีหลากหลาย ทั้งวัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยสูงอายุ เพราะเป็นวิถีชีวิตคนสร้างบ้านและทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ท่าทางการแสดงออกก็ให้มีความแตกต่างให้หลากหลายเพื่อให้งานมีเรื่องราวมากขึ้น

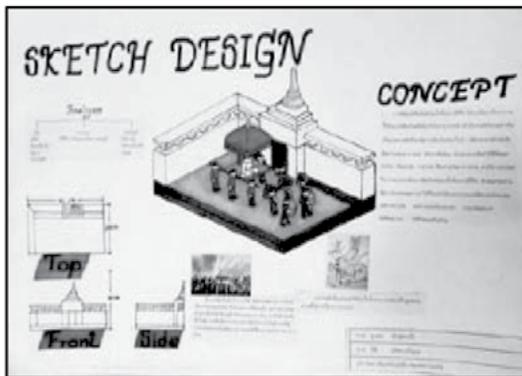
การวางกลไกไฟฟ้าต้องคำนึงถึงพื้นที่ขนาดของงาน ขนาดที่มีความเหมาะสม คือ 60x55 เซนติเมตร ถ้าตึกตาชาววัง เป็นเนื้อดินเผาที่แกร่ง เมื่อใส่กลไกไฟฟ้าแล้วมีการเคลื่อนไหวจะทำให้ตัวตึกตาแตกร้าวได้ ควรจะใช้ดินญี่ปุ่น เป็นตึกตาชาววังเฉพาะตัวที่จะเคลื่อนไหวได้ เพราะดินญี่ปุ่นมีความยืดหยุ่น แข็งแรง ไม่แตกง่าย และต้องแบ่งส่วนงานเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นตึกตาชาววังดินญี่ปุ่น เคลื่อนไหวได้ และส่วนที่ 2 เป็นตึกตาชาววังดินเผา ไม่เคลื่อนไหว

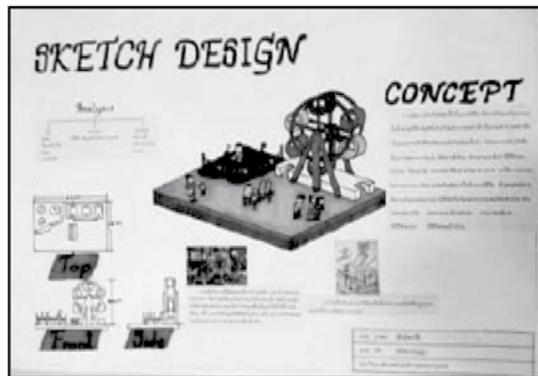
รูปแบบที่ 1

รูปแบบที่ 2

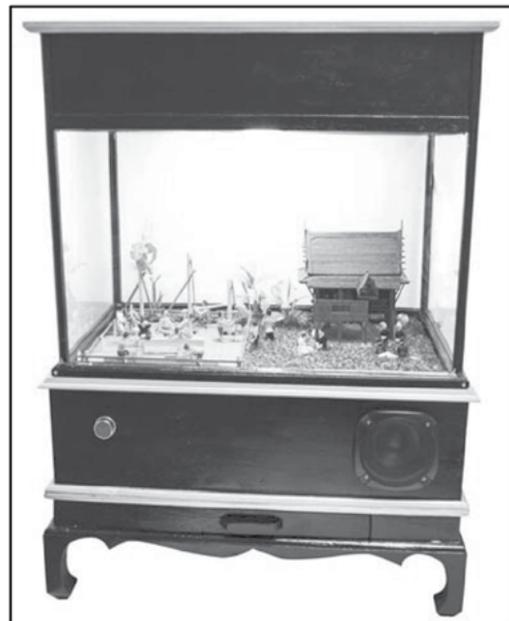
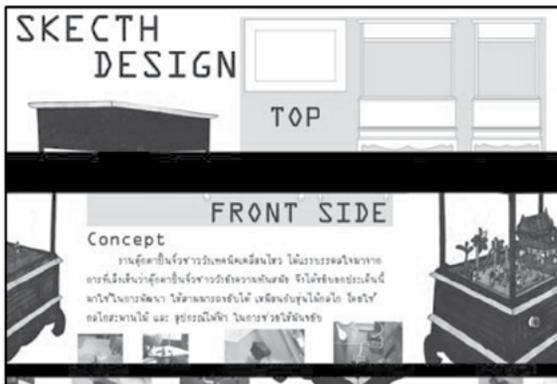

รูปแบบที่ 3

รูปแบบที่ 4

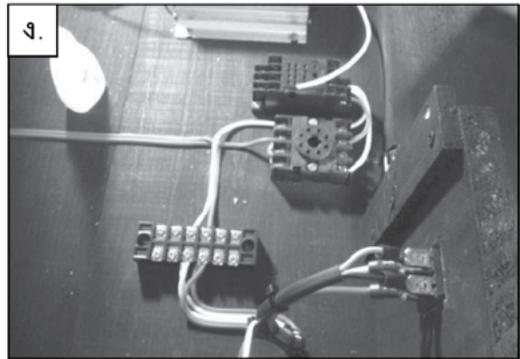
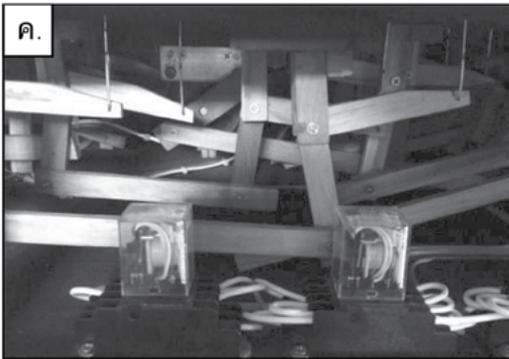
ภาพที่ 1 ภาพร่าง 3 มิติ ผลิตภัณฑงานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว 4 รูปแบบ

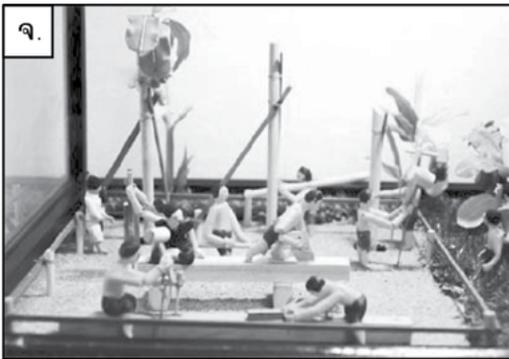
ภาพที่ 2 ภาพร่าง 3 มิติที่นำมาพัฒนาต่อยอดและผลิตภัณฑงานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวต้นแบบ

การทำฐานตู้โชว์

การวางกลไกไฟฟ้า

การทำในส่วนจัดแสดง

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวต้นแบบ ได้แก่ การทำฐานตู้โชว์ (ก. และ ข.) การวางกลไกไฟฟ้า (ค. และ ง.) และการทำในส่วนจัดแสดง (จ. และ ฉ.)

นำภาพร่าง 3 มิติรูปแบบที่ 1 ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทำการสร้างเป็นผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวด้านแบบ แล้วนำมาประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลทั่วไปที่สนใจผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจผลการศึกษพบว่าข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 60 และเพศหญิงร้อยละ 40 อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 21-30 ปี (ร้อยละ 42) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 54) ส่วนมากประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 58)

ผลการประเมินความพึงพอใจ ด้านการออกแบบ ผู้บริโภคมีความพึงพอใจความแข็งแรงทนทานของผลิตภัณฑ์มากที่สุด ($\bar{X} = 4.96$) รองลงมา ได้แก่ มีเสียง

ดนตรีประกอบ ลักษณะตุ๊กตาจิ๋วที่แสดง และขนาดของสัดส่วน ตามลำดับ ด้านความสวยงาม ผู้บริโภคมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ที่มีความสวยงามประณีตมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$) รองลงมา ได้แก่ แนวความคิด และลักษณะการเคลื่อนไหว ตามลำดับ ด้านประโยชน์ใช้สอย ผู้บริโภคมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ที่มีความความปลอดภัยในการใช้งานมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมา ได้แก่ มีช่องเก็บอุปกรณ์เสริม และสะดวกต่อการดูแลรักษา ตามลำดับ และ ความพึงพอใจ โดยรวมพบว่าผู้บริโภคมีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) นอกจากนี้ผู้บริโภคเห็นสมควรให้ขายที่ราคา 20,001-30,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 52) รองลงมา ได้แก่ 10,000-20,000 และ 30,001-40,000 บาท ตามลำดับ และผู้บริโภคร้อยละ 76 มีความเห็นว่าผลิตภัณฑ์ชิ้นนี้สามารถที่จะจำหน่ายได้ (ตารางที่ 2 และ 3)

ตารางที่ 2 การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวด้านแบบ (n=50)

รายการ	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ
1. ด้านการออกแบบ	
- ความแข็งแรงทนทาน	4.96
- มีเสียงดนตรีประกอบ	4.82
- ลักษณะตุ๊กตาจิ๋วที่แสดง	4.32
- ขนาดสัดส่วน	4.06
2. ด้านความสวยงาม	
- สวยงามประณีต	4.94
- แนวความคิด	4.92
- ลักษณะการเคลื่อนไหว	4.32
3. ด้านประโยชน์ใช้สอย	
- มีความปลอดภัยในการใช้งาน	4.70
- มีช่องเก็บอุปกรณ์เสริม	4.58
- สะดวกต่อการดูแลรักษา	4.22
4. ความพึงพอใจโดยรวม	4.76

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ

4.50-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	มาก
2.50-3.49	หมายถึง	ปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	น้อย
1.00-1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

ตารางที่ 3 คำถามการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว
ต้นแบบ (n=50)

รายการ	ร้อยละความพึงพอใจ
ท่านคิดว่าผลิตภัณฑ์ควรจัดจำหน่ายในราคาเท่าไร?	
- 10,000 ถึง 20,000 บาท	
- 20,001 ถึง 30,000 บาท	
- 30,001 ถึง 40,000 บาท	
หากผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว ผลิตมาเพื่อจำหน่าย ท่านคิดว่าจะจำหน่ายได้หรือไม่?	
- จำหน่ายได้	76
- ไม่แน่ใจ	24
- จำหน่ายไม่ได้	0

สรุปผลการวิจัย

1. ความต้องการรูปแบบของผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวผู้บริโภคมีความต้องการใช้วัสดุเป็นดินเหนียว วัสดุเสริมเป็นทรายและหิน ออกแบบเป็นวิถีชีวิตของคนไทย ใช้วัสดุแบบเดิมผสมกับวัสดุแบบใหม่ มีกลไกไฟฟ้าทำให้เคลื่อนไหว และมีไฟเพิ่มความสว่าง

2. การออกแบบและพัฒนากรรมวิธีในการสร้างผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวรูปแบบที่ 1 เหมาะสมที่จะใช้สร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบเนื่องจากมีเรื่องราววิถีชีวิตคนสร้างบ้านและทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องราวที่เหมาะสมกับการเคลื่อนไหวตุ๊กตาชาววัง บ้านทรงไทยจำลองควรเป็นบ้านภาคกลาง ขนาดตุ๊กตาควรมีขนาดไม่เกิน 3 เซนติเมตร ตุ๊กตาที่ใช้ควรมีความหลากหลายของวัย การวางกลไกไฟฟ้าต้องคำนึงถึงพื้นที่ขนาดของงานที่เหมาะสม คือ 60x55 เซนติเมตร แบ่งส่วนงานเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นตุ๊กตาชาววังดินญี่ปุ่นเคลื่อนไหวได้ และส่วนที่ 2 เป็นตุ๊กตาชาววังดินเผาไม่เคลื่อนไหว

3. การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวต้นแบบผู้บริโภคพึงพอใจผลิตภัณฑ์มีความแข็งแรง

ทนทาน และสวยงามประณีต เหมาะสมที่จะนำไปจำหน่ายและเห็นสมควรให้ขายที่ราคา 20,001-30,000 บาท

อภิปรายผล

การพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว ผู้วิจัยได้ประยุกต์หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยให้ความสำคัญในด้านรูปแบบที่แปลกใหม่จากของเดิมโดยยึดตามหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ ได้แก่ คำนึงถึงหน้าที่ใช้สอย ความปลอดภัยในการใช้งาน ความแข็งแรงของตัวผลิตภัณฑ์ ความสะดวกสบายในการใช้สอย ความสวยงามประณีต ราคาที่เหมาะสม มีการซ่อมแซมได้ง่าย เลือกใช้วัสดุและวิธีการผลิตที่เหมาะสม และมีการขนส่งเคลื่อนย้ายที่สะดวก (สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ, 2550; อรัญ วานิชกร, 2559)

การพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหวในครั้งนี้ เป็นการช่วยอนุรักษ์ตุ๊กตาชาววังที่เป็นภูมิปัญญาไทยให้คงอยู่สืบไป สอดคล้องกับรายงานการวิจัยก่อนหน้าของสุนทรียา อุนสนธิพรเพิ่ม (2536) รัตนาภรณ์ พิษผล (2541) วัฒนธรรม จุฑะวิภาต (2542) บุษกร แข่งเจริญ (2553) กนกวรรณ งามฉวี (2554) และกัรिताกร แสงสกุล (2555) ที่ได้ศึกษาวิถีชีวิตแบบชาวบ้าน

และวัฒนธรรมไทยโดยใช้ตุ๊กตาชาววังเป็นตัวสะท้อน การพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้วิถีชีวิตไทย การสร้างองค์ความรู้การปั้นตุ๊กตาชาววัง กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้

การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว การตกแต่งตุ๊กตาจิ๋วชาววังทำให้ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม ประณีต ผลิตภัณฑ์สื่อถึงความเป็นภูมิปัญญาไทย ซึ่งสอดคล้องกับ บัณฑิต อินทร์คง (2557) ที่กล่าวว่า งานตกแต่งด้านสถาปัตยกรรมก็เพื่อให้เกิดความงดงาม และออกแบบให้เหมาะสมกลมกลืนกับผลิตภัณฑ์

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เรียนรู้และมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. งานวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์งานปั้นตุ๊กตาจิ๋วชาววังด้วยเทคนิคการเคลื่อนไหว สามารถนำไปสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบได้ จึงควรที่จะมีการนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดอื่น ๆ ต่อไป เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้บริโภค

2. ควรมีการพัฒนาในเรื่องของสไตล์ (Style) และดีไซน์ (Design) มาสนับสนุนการพัฒนาตุ๊กตาจิ๋วชาววัง รวมไปถึงเทรน (Trend) ในปัจจุบันเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ งามฉวี. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาการปั้นตุ๊กตาชาววัง* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).

กรีทากร แสงสกุล. (2555). *หัตถกรรมดินไทย: กรณีศึกษา งานหัตถกรรมดินไทย OTOP ในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม นนทบุรี และกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

กิตติชัย ระมิงค์วงศ์. (2543). *ตุ๊กตาชาววัง*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเครื่องเคลือบดินเผา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เกศริน วิโรจน์ชูจันทร์. (2553). *ศิลปะประดิษฐ์การปั้นตุ๊กตาด้วยดินไทย*. กรุงเทพฯ: เพชรกระรัต.

ขวัญใจ สุขก้อน, น้ำฝน ลูกคำ และบุญนชร์ สันฐาน. (2555). *การออกแบบตราสัญลักษณ์บรรจุภัณฑ์งานประดิษฐ์จากดินไทย ของกลุ่มงานประดิษฐ์จากดินไทย จังหวัดนนทบุรี* (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ทิพย์วาณี สนิทวงศ์. (2538). *ตุ๊กตาชาววัง และตุ๊กตา แก้วสินบน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

บุษกร แซ่เจริญ. (2553). *การจัดการแหล่งเรียนรู้ของจิ๋วเพื่อการเรียนรู้วิถีชีวิตไทย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

บัณฑิต อินทร์คง. (2557). *ศิลปะลายรดน้ำและลายกำมะลอ: องค์ความรู้ที่ไม่เคยสูญ*. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์วิชาการ วิจัย และงานสร้างสรรค์*, 1(2), น. 168-185.

รัตนภรณ์ พีชผล. (2541). *การพัฒนารายการวิถีทัศน์ เรื่อง "งานปั้นตุ๊กตาชาววัง" สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโครงการศูนย์ศิลปาชีพบางไทร* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

วรรณณา ธีธรรมมา. (2545). *ตุ๊กตาสถิตการดัดตนแบบไทยโบราณ* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

วลัยลักษณ์ ทรงศิริ. (2536). *ตุ๊กตาชาววัง*. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน.

วัฒน์ จุฑะวิภาต. (2542). *หัตถกรรมไทยความเป็นมาและการผลิตในปัจจุบัน กรณีศึกษา: การทำของเล่นไม้ระกำ* (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดอ่างทอง. (2533). *ตุ๊กตาชาววัง*. นครสวรรค์: สยามศิลป์.

สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ. (2550). *การศึกษาการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- สุนทรียา อนุสนธิ์พรพิมล. (2536). *ตุ๊กตาชาววังบ้านบางเสด็จ: ภาพสะท้อนวิถีชีวิตแบบชาววังและวัฒนธรรมไทย กรณีศึกษาตุ๊กตาชาววังบ้านวัดศาลใต้และวัดศาลเหนือ ตำบลบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง* (สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- อรัญ วานิชกร. (2559). *หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Boone, H. N., Jr. & Boone, D. A. (2012). Analyzing Likert data. *Journal of Extension*, 50(2), Article Number 2TOT2.
- James, C. & Perla, R. J. (2007). Ten common misunderstandings, misconceptions, persistent myths and urban legends about Likert scales and Likert response formats and their antidotes. *Journal of Social Sciences*, 3(3), pp. 106-116.
- Kvale, S. (1996). *Interviews: An Introduction to Qualitative Research Interviewing*. London: Sage Publications.
- Palys, T. (2008). Purposive sampling. In: Given, L. M. (Ed.) *The Sage Encyclopedia of Qualitative Research Methods*. (Vol.2). Los Angeles: Sage, pp. 697-698.
- Teddie, C. & Yu, F. (2007). Mixed methods sampling: A typology with examples. *Journal of Mixed Methods Research*, 77(1), pp. 77-100.